

**„СЪЮЗ НА НУМИЗМАТИЧНИТЕ ДРУЖЕСТВА В
БЪЛГАРИЯ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО”**

**гр. Велико Търново, 5000, ул. „Марно поле ” № 14-А, тел.: 062 674 843,
моб.0887 250 086, П.К.221., sndbvt@abv.bg**

Изх.№ 19 / 12.09.2013г.

ДО

**ЗАМЕСТНИК ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА
ВЗАЙМОДЕЙСТВИЕ С
ГРАЖДАНСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И
ДВИЖЕНИЯ**

Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА

УВАЖАЕМА, ГОСПОЖА МАНОЛОВА,

В отговор на Ваше писмо относно Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство” Ви предоставяме следното наше становище:

Съюзът на нумизматичните дружества в България – Велико Търново (СНДБ) е запознат с Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство” .

Наши представители активно участваха в изготвянето на предложенията на Инициативния комитет, внесени в Народното събрание с вх.№ ПГ-339-0-15 от 12.07.2013година. В приложената подписка се включиха голяма част от нашите членове.

СНДБ - Велико Търново приветства тази инициатива, която е израз и на нашите конкретни предложения, внесени в Министерството на културата на дати 27.09.2012година и на 23.07. 2013година, както и представени лично на Председателя на комисията по култура, гражданско общество и медиите в Народното събрание на заседанието, проведено на 15.11.2012година с участието на наши представители.

Сега действащият Закон за културното наследство на практика унищожи колекционерството в България. Този закон и адаптираните спрямо него разпоредби от Наказателният кодекс изкуствено превърнаха колекционери и нумизмати в престъпници, което налага спешни промени в двата нормативни акта.

Уважаема, госпожа Манолова,

Позволявам си да предоставя на Вашето внимание тези внесени от СНДБ-Велико Търново предложения, на базата, на които е и предложението на Инициативния комитет на Националната гражданска инициатива „За нов закон за културното наследство”, конкретизирани по отделните членове на сега действащия Закон за културното наследство, а именно:

Конкретни предложения за промяна на действащият ЗКН по отделните членове :

* Чл. 7. (1) Културна ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е автентично, има научна или висока художествена/естетична стойност и притежава обществена значимост.

(2) Не са културни ценности по смисъла на този закон:

1. Предмети, които са машинно произведени, освен ако не са уникали или много рядко срещани екземпляри в световен аспект;

2. Предмети от човешката история в т.ч. от античната, средновековната, новата история; антикварни или етнографски вещи; монети и пр. вещи, които могат да бъдат определени като често срещани масови типове, произвеждани в количества, без особена стойност за науката или националната ни идентичност;

4. Предмети, в т.ч. монети и такива с археологически произход, които са в разрушен вид или съставляват малка част от предмета, или са обезличени в значителна степен, или не притежават значима културна, научна или художествена стойност;

5. Всички вещи, които са с единична пазарна цена или експертна оценка, на стойност под 10 минимални работни заплати за страната – определени към момента на оценката;

6. Всички вещи, които след като са били предложени на Държавата или съответен тематичен музей за изкупуване срещу цена $\frac{1}{2}$ от пазарната цена за подобен вид вещи - вкл. дадена в държава от Европейския съюз, музеят е отказал да изкупи или не е отговорил в срок на предложението за изкупуване.

* Чл. 96. (1) Идентификацията е дейност, чрез която се определя дали нематериално благо или вещь - културно наследство съответстват на критериите за „културна ценност”, както и тяхната класификация и категоризация по реда на този закон. Вещите, които не са „културни ценности”, не подлежат на идентификация.

(2) Идентификацията се извършва по реда на ЗКН и подзаконовите актове, издадени в изпълнението му, като не може да накърнява или необосновано ограничава признати граждански права и свободи, в т.ч. и правото на собственост.

(3) В случаите, когато идентификацията е задължителна по силата на разпоредби на този закон, Държавата поема разходите по идентификацията.

(3) Случаите, когато идентификацията е задължителна са изрично посочени в закона.

* Чл. 96а. Идентификация се извършва от:

1. Музеите – за всички видове културно наследство, самостоятелно или съвместно с други научни или културни организации и висши училища и съобразно тематичната им насоченост;

2. Нумизматичните дружества, вписани в регистър в МК – за всички видове монети и монетовидни предмети културно наследство;

3. Търговците, вписани в регистъра на МК по чл.116, ал.1 от ЗКН – за всички видове културно наследство, предмет на търговските им сделки;

4. Независими експерти, вписани в Регистър на Министерството на културата или в Списъка на вещите лица при съответните съдилища – съобразно компетентността им.

* Чл. 97. (1) Държавните, регионалните, общинските и частните музеи задължително извършват идентификация при придобиване на движима вещ, която може да се определи като културна ценност. Редът за извършването на идентификацията се определя с Наредба на Министерството на културата.

(2) Търговците, във връзка с дейността им като търговци, при придобиване на движима вещ, която може да се определи като културна ценност, извършват идентификация на вещта, съобразно общо възприетите в практиката им критерии и вътрешни правила за дейността им.

(3) Физически и юридически лица, притежаващи движими вещи, които могат да се определят като културни ценности, без значение дали са културно наследство, и вкл. такива, заварени от закона, могат да поискат идентификацията им в случай на правен интерес от това.

(4) Физически и юридически лица, притежаващи движими вещи – културно наследство, които могат да се определят като културни ценности, са длъжни да поискат тяхната идентификация, преди извършването на разпоредителни сделки със същите извън територията на Република България.

/Забележка: Тази алинея е пряко свързана с промяната на дефиницията за културно наследство – предлагаме я само ако се възприеме предлаганата от нас промяна на легалното понятие за „културно наследство“.

(5) Към искането за идентификация по ал.3 и ал.4 лицата прилагат декларация, че са собственици, както и декларация, че вещта не е придобита по престъпен начин. За неверни данни деклараторът носи отговорност по [чл. 313](#) от Наказателния кодекс.

* Чл. 97а. Личните данни на лицата, заявили вещи за идентифициране и/или вписани в регистрите, които се водят по този закон, представляват защитена информация и се предоставят на трети лица при условията и по реда на Закона за защита на личните данни.

* Чл. 101 от ЗКН – да отпадне!

* Чл. 113. (1) Разпоредителните сделки с движими вещи - обекти на културното наследство, които не са културни ценности се извършват свободно и без формалности между лицата на територията на Република България. Същият свободен режим важи за всички културни ценности, които не подлежат на задължителна идентификация.

(2) Разпоредителните актове между граждани по този закон се извършват при спазване на принципите на автономия на волята и свобода на договарянето, като Държавата в издаваните от нея подзаконови нормативни актове може да наложи ограничения в правото на разпореждане само при наличието на обоснована необходимост и зачитане на правото на собственост, съобразно Конституцията на Република България и добрите Европейски практики.

(3) Държавата може да въведе специфични правила за сделките, по които тя или държавен музей са страна.

(4) Продажбата на културни ценности, които отговарят на критериите за национално богатство, се извършва след писмено уведомяване

на Министъра на културата. В този случай държавата има право да ги придобие предпочитателно при условията, при които вещите са предложени за продажба. Ако в 30-дневен срок от уведомяването държавата не е упражнила правото си по изречение второ, сделката може да бъде извършена свободно, при цената и условията, при които е направено предложението до Министъра на културата. Сделките, сключени в нарушение на тази алинея, са относително недействителни спрямо държавата, като претенциите в тази връзка се предявяват от Министъра на културата срещу продавача и купувача в три месечен срок от узнаването за сделката. Правото на изкупуване се упражнява по административен ред, като актът подлежи на контрол по реда на АПК.

* Чл. 113а. (1) Разпоредителните сделки с обектите на културното наследство, в т. ч. и с такива, които са „културна ценност”, се извършват чрез всички разрешени правни способи, в т.ч. чрез публични търгове, директни продажби и аукциони по интернет и пр.

(2) Лицата, които могат да организират търгове/аукциони с културни ценности по занятие - в качеството им на търговци с предмет на дейност „аукционна къща”, както и минималните изискванията за организирането и провеждането на тези търгове, се определят съобразно настоящия закон.

* §5, ал.7 и § 8 от ПЗР на ЗКН - да отпаднат

* Да отпаднат и следните членове от Наказателно-процесуалния кодекс: Чл.278, ал. 6 и 7 НК.

Уважаема, госпожа Манолова,

СНДБ-Велико Търново предлага при изготвянето на промени или напълно нов Закон за културното наследство в пленарната зала на Народното събрание да се вземат предвид следните идеи и препоръки, които биха довели до изготвянето на един наистина работещ и справедлив закон, а именно:

1.Новият или промененият Закон за културното наследство, да бъде:

Прозрачно и професионално изготвен – с участието на квалифицирани експерти и юристи, както и с участието на представители на всички пряко засегнати граждански обединения, в т.ч. и на нумизматичните дружества, съюза на колекционерите, Съюза на антикварите и др.;

Напълно ясен, в т.ч. като цели, структура, смисъл, легални дефиниции. Или казано с други думи - разбираем, годин и лесен за практическо приложение;

Съобразен с основните принципи, залегнали в Конституцията ни и международните актове, ползващи се с приоритет като по-висши по ранг нормативни актове;

Балансиран и демократичен, подчинен на добрите и работещи практики, наложили се в развитите европейски държави;

Даващ достатъчно гаранции за спазването на целта му и на правата на всички участници в обществените отношения, които той урежда.

2. При прецизирането на легалната дефиниция за „културна ценност”, може:

- да се въведе като обективен признак в дефиницията по чл. 7, ал.1, критерия „финансовата стойност на вещта”, отразена в каталози или потвърдена в практиката от сделки за покупко-продажби в магазини, аукциони или по друг начин,

вкл. от експертизи). Това пречатства субективното тълкуване на категорията „културна ценност” и може да бъде база за обективна преценка при спор.

- да се изключат изрично от категорията „културна ценност” всички вещи, които нямат особен научен, културен или естетически интерес – т.е. всички вещи, посочени в чл. 7, ал.3 от Проекта за ЗИД на ЗКН, както и тези, които са на стойност под десет минимални работни заплати за страната.

3. Да отпаднат всички необосновани ограничения на правото на собственост върху „културни ценности”, в т.ч. и тези, ограничаващи правото на разпореждане.

В частност да отпадне изискването, че сделки с културни ценности, в т.ч. археологически /монети и артефакти/ могат да се извършват само ако същите са идентифицирани и регистрирани;

Да отпадне и изискването, че сделки с културни ценности, в т.ч. археологически /монети и артефакти/ могат да се извършват само чрез:

- търг и размяна между членове на нумизматичните дружества, така както е предвидено сега за монетите и монетовидните предмети по § 6, ал.1 от ПЗР на ЗКН.

- търг /за археологическите обекти - артефакти/, така както е предвидено сега за археологическите предмети по § 5, ал.1 от ПЗР на ЗКН.

Разпореждането с вещи, в т.ч. и с „културни ценности” да може да се извършва между гражданите /физически и юридически лица/ напълно свободно и без настоящите ограничения, в т.ч. чрез директна продажба, замяна, дарение и др.; предлагане и купуване чрез интернет; чрез аукциони и по всеки друг известен начин за сключване на сделка.

Относно правото на собственост, промените в закона следва да се съобразят с разбирането, вложено в Конституцията – чл. 17. Неприкосновеността на правото на собственост, следва да бъде определящо. Държавната, общинската и частната собственост следва да се третират равнопоставено.

Нормите на закона, касаещи правото на собственост, следва адекватно и разумно да балансират между обществения и частния интерес, а не, както е сега – да са изключително в ущърб на гражданина.

Визията на закона по тези въпроси е в несъответствие с настоящото време на пазарна икономика и демократични ценности. Единствената печеливша стратегия за опазване и популяризиране на културното наследство в България, е легалният пазар - без нелогични ограничения и излишни тежести. Липсата на легален и свободен пазар в страната към настоящия момент стимулира само нелегалния износ на културни ценности и обслужва интересите на т. нар. „културна мафия”.

4. Да се игнорират всички текстове, които постановяват, че доказване на собствеността върху движима – „културна ценност” може да стане само с документ /писмен носител/. В тази връзка да се отчете обстоятелството, че във времето назад нито един закон не е изисквал какъвто и да е документ за възникване или доказване на правото на собственост върху вещите, които сега ЗКН квалифицира като културни ценности.

Доказването на правото на собственост върху движими културни ценности да бъде подчинено единствено на правилата на Закона за собствеността и правилата на процесуални закони.

5. Изрично да се отменят разпоредбите, постановяващи задължително идентифициране и регистриране на заварените от закона вещи – монети и предмети /в т.ч. археологически/, без значение декларирани или недеklarирани, които са с

пазарна цена по-ниска от 10 минимални работни заплати за страната. Практиката показва, че подобна формулировка е несъстоятелна и не стимулира гражданите да извършат нещо, което е лишено от здрав смисъл.

Изискването за идентификация, може да се оправдае само в хипотеза:

1/ когато това се прави по желание на собственика /ако с това ще придобие някаква реална защита/;

2/ при износ – постоянен или временен, ако се касае за вещь, която е „културна ценност”, съобразно посочените по-горе предложени критерии;

3/ при публичен търг, организиран от съответно правоимащо юридическо лице.

6. Може да се даде възможност на Държавата да има право да придобие дадена „културна ценност” предпочитателно /примерно, по аналогия на чл. 33 от ЗС./ в хипотеза на износ или при предлагането ѝ в публичен търг. Следва да се предвидят срокове и механизми за предотвратяване на злоупотреби с това право и гаранции за правата на собственика.

7. Да се въведат достатъчно гаранции за защитата на правото на личен живот и защитата на личните данни на всички лица, които по един или друг повод са вписани в някакъв регистър, който се води по изискване на ЗКН или подзаконовите актове по прилагането му.

Уважаема, госпожа Манолова,

Приемете, както лично Вие, така и действащото в момента Народно събрание, нашата, на ръководството и членовете на СНДБ-Велико Търново, най-искрената благодарност за сериозното отношение към проблемите на една част от нашето общество, за желанието за диалог и промяна!

Искаме да Ви уверим, че колекционерите и нумизматите в Република България са хора с висок интелект и култура, милеещи за българщината, желаещи чрез своите колекции да запазят за поколенията българското културно-историческо наследство, за да могат нашите потомци да се гордеят с България.

12.09.2013година

Председател:

/Георги Хараламбиев/

0887 25 00 86
sndbvt@abv.bg
5000 Велико Търново
П.К. 221.